



Morten Skovlunds grundlovstale

Taler

Morten Dalegaard Koch Skovlund
Medlem af Vejle Byråd for
Socialdemokratiet

Dato

5. juni 2026

Sted

Mindeanlægget / Tingstedet,
Østergade, Egtved

1 Kære alle

Først og fremmest tusind tak for invitationen til at holde grundlovstalen her i Mindeanlægget i Egtved. Det er jeg både glad for og beæret over.

5

Grundlovsdag er på mange måder en særlig dag. Ikke fordi vi nødvendigvis er enige om alting. Ikke fordi demokratiet altid er let. Men fordi vi denne dag stopper op og minder hinanden om, hvad det er for et samfund, vi er en del af.

10 Et samfund, hvor vi har ret til at tale, ret til at samles, ret til at tænke frit, ret til at vælge dem, der skal bestemme — og ret til at være uenige med dem.

Det er stort. Men det er også sårbart.

15 For demokratiet lever ikke, bare fordi det står skrevet i Grundloven. Det lever, når vi bruger det. Når vi møder op, lytter, tager ansvar og insisterer på, at fællesskabet også gælder dem, der ikke ligner os selv.

20 Og måske er det netop det fine ved de lokale grundlovsmøder. At de ikke foregår på Christiansborg. De foregår her. Mellem mennesker. Over en kop kaffe. I en mindepark som denne.

Hvor vi mødes, fordi vi deler noget: et lokalsamfund, en kommune, et land og et demokrati.

25

Grundloven bliver ofte omtalt som fundamentet under vores demokrati. Og det er den også. Men et fundament kan ikke stå alene. Der skal bygges noget ovenpå.

Det kræver mennesker, som bruger det. Mennesker, som engagerer sig, tager ansvar og vælger fællesskabet til.

35 For demokratiet er ikke kun noget, vi har arvet. Det er noget, vi hver dag er med til at bære videre — til hinanden og til de kommende generationer.

Når man som jeg arbejder med lokalsamfund, lærer man hurtigt én ting: Der er ingen steder, der bare fungerer af sig selv. Ikke Egtved, ikke Ødsted, ikke Bredsten og ikke Skibet, hvor jeg selv bor.

40

Bag næsten alt det, vi holder af i vores lokalsamfund, står der mennesker.

Mennesker, der møder op, før de andre kommer. Som stiller stolene frem, sørger for kaffen og kagen, tager vagten, også når det havde været lettere at blive
45 hjemme. Som slår græsset, åbner døren, tænder lyset og får tingene til at fungere. Og som bliver hængende bagefter, når de fleste andre er gået.

Det er sjældent dem, der fylder mest. Men uden dem ville meget af det, vi kalder fællesskab, ganske enkelt ikke eksistere.

50

Og måske er det netop dér, vi skal begynde på en grundlovsdag. Ikke ved paragrafferne, ikke ved de store ord - Men ved menneskene.

For Grundloven gav os retten til at tale, men ikke pligten til at lytte. Den gav os
55 retten til at samles, men ikke garantien for, at vi møder hinanden med respekt. Den gav os retten til at deltage i demokratiet, men ikke sikkerheden for, at vi interesserer os for dem, vi deler demokratiet med.

Det kan ingen lov alene sikre. Det kan kun vi.

60

Derfor får Grundlovens rettigheder for alvor først betydning, når mennesker bruger dem. Når vi mødes, siger vores mening, lytter og engagerer os i de fællesskaber, vi er en del af.

65 Og det er måske netop derfor, det giver så god mening at stå her i Egtved i dag.

For allerede i morgen sker der noget ganske særligt. Egtvedpigens Verden bliver indviet.

Mange kommer til at se resultatet. Den nye bygning. Det færdige sted.

Men det, der imponerer mig mest, er ikke bygningen. Det er alle de mennesker, der gennem mange år har holdt fast i idéen. Dem, der tog møderne, skabte
 75 opbakningen og blev ved — også når vejen blev længere, end de havde håbet. Også når processen tog længere tid, end mange havde ønsket.

Den slags kan man ikke købe sig til. Det er lokalt engagement. Det er fællesskab. Og det er i virkeligheden også demokratiet i sin mest jordnære form.

80

Ikke som noget, vi stemmer om hvert fjerde år, men som noget, vi bygger sammen hver eneste dag.

85

For demokrati handler ikke kun om, hvem der får flertal. Det handler også om, hvordan vi lever sammen, når stemmerne er talt op. Hvordan vi møder hinanden. Hvordan vi lytter til hinanden. Og hvordan vi giver plads til, at mennesker kan bidrage.

90

Måske er noget af det vigtigste i et lokalsamfund følelsen af at høre til. At vide, at man er en del af noget større end sig selv. At der er mennesker, som kender én. At der er fællesskaber, man kan træde ind i. Og at der er plads til at bidrage.

For når mennesker oplever, at de hører til, vokser både engagementet og lysten til at tage ansvar.

95

Det gælder i familien, i lokalsamfundet, på arbejdspladsen og i demokratiet.

100

For demokratier bliver ikke stærke, fordi mennesker er ens. De bliver stærke, fordi mennesker oplever, at de er en del af det samme fællesskab — som dem de nu engang er.

Som formand for Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati er jeg så heldig, at jeg kommer rundt i hele Vejle Kommune.

105

Og det er en stor kommune. Fra Vejle Fjord til de vestlige landsbyer. Fra det åbne hedelandskab til de frodige bøgeskove. Fra midtbyen til de mindre lokalsamfund.

110 Noget af det vigtigste, jeg har lært, er dette: At mennesker oplever den samme kommune forskelligt.

For nogle er bussen en mulighed. For andre er bilen en nødvendighed.

115 For nogle er den grønne omstilling nye muligheder med ladestandere, fjernvarme og energiprojekter. For andre mærkes den også på hverdagen og på regningerne.

For nogle er vækst nye bykvarterer. For andre er vækst, at den lokale skole består, 120 at købmanden holder åbent, og at der stadig er liv i forsamlingshuset.

Ingen af de oplevelser er mere rigtige end de andre. Men de er forskellige. Og hvis vi skal hænge sammen som kommune, skal vi kunne forstå hinandens virkeligheder.

125 Ikke nødvendigvis være enige. Men forstå.

For sammenhængskraft handler ikke om, at vi er ens. Den handler om, at vi hører sammen. At vi interesserer os for hinanden, lytter til hinanden og forsøger 130 at forstå det liv, som andre lever.

For det er ikke forskelligheden, der truer fællesskabet.

Det er ligegyldigheden.

135 Den sniger sig ind, når vi langsomt holder op med at interessere os for hinanden. Når vi ikke længere lytter ordentligt. Når vi glemmer at spørge, hvordan livet egentlig ser ud for mennesker, der bor et andet sted end os selv — eller lever med andre vilkår. Så vokser afstanden. Ikke fordi vi er forskellige. Men fordi vi ikke 140 længere forsøger at forstå hinanden.

Og når det sker, får mistilliden bedre vilkår. Konflikterne begynder lettere at ulme, og afstanden mellem os kan blive større, end et lille land som vores kan bære.

145 I mit daglige arbejde som uddannelsesvejleder møder jeg unge mennesker, for

hvem vejen gennem livet sjældent er snorlige. Unge med diagnoser. Unge i mistrivsel. Unge, der har mødt flere bump på vejen, end de burde.

150

Men jeg møder også unge, der drømmer præcis det samme som alle andre unge. Om venner, fællesskab, uddannelse, arbejde, et godt liv — og om at høre til.

155

For alt for mange unge oplever det modsatte. De oplever at stå udenfor. At være dem, der ikke helt passer ind. At være dem, der bliver valgt fra. Og de oplever at have svært ved at finde fodfæste i uddannelse eller på arbejdsmarkedet.

Det sker samtidig med, at vi igen og igen siger: “Der er brug for alle, der vil og kan.”

160

Men nogle af de unge oplever noget andet. De oplever, at der ikke er brug for dem.

165

Og det gør noget ved et menneske. Det skaber ikke bare ensomhed, lavt selvværd og bekymringer for fremtiden. Det risikerer også at skabe mistillid.

Mistillid til fællesskabet, mistillid til samfundet – Ja mistillid til demokratiet.

170

For gennem historien har vi lært én vigtig ting: Dem, der først mister troen på demokratiet, er ofte dem, der oplever ikke at have en plads i det.

Derfor handler demokrati ikke kun om valg. Det handler også om deltagelse. Om tilhørsforhold og om at opleve, at man er en del af noget.

175

Og det er en opgave, vi ikke kan skrive os ud af med paragraffer alene. Vi skal gøre det i praksis. I skolen, på arbejdspladsen, i foreningslivet, i lokalsamfundet og i den måde, vi taler til og om hinanden på.

180

For når mennesker oplever, at de hører til, vokser tilliden. Og sammen med tilliden, bliver demokratiet stærkere.

Når vi samles her i dag, er det ikke kun for at markere en historisk dag. Det er også, fordi der stadig er mennesker, der kærer sig om det samfund, vi deler — om fællesskabet, samtalen, demokratiet og det, vi er fælles om.

185

Og det giver mig håb.

190 For demokratiet bliver ikke kun levende i stemmeboksen. Det bliver levende i
hverdagen, når mennesker møder op, lytter og tager ansvar for mere end sig selv.
Når vi tror på, at noget kan lade sig gøre, hvis vi løfter i flok.

Og måske er det netop derfor, koblingen mellem i dag og i morgen er så fin.

195 For i dag fejrer vi det demokrati, vi har fået i arv. I morgen åbner Egtvedpigens
Verden som et konkret bevis på, hvad mennesker kan skabe, når de bruger det
fællesskab.

200 Når en idé får opbakning og når nogen holder fast. Når mennesker tror på et
sted — og på hinanden.

Så bliver demokratiet ikke bare noget, vi taler om. Så bliver det noget, vi bygger.

Og måske er det i virkeligheden også det, Grundlovsdag handler om.
205 Ikke kun retten til at sige sin mening og ikke kun retten til at stemme.
Men ansvaret for at være en del af det fællesskab, vi har fået i arv.
Et fællesskab, vi skal passe på, og give videre.

210 For demokratiet lever ikke i en lovtekst alene. Det lever i og med os. I måden vi
møder hinanden på. I om vi lytter, før vi dømmer eller misforstår. I om vi taler
hinanden tættere på — eller længere væk.
Og måske allermest i den følelse, vi kan give et andet menneske:
At du hører til.

215 I familien.
I lokalsamfundet.
I kommunen.
I demokratiet.

220 Derfor håber jeg, at vi bliver ved med at bygge fællesskaber, hvor mennesker kan
mærke: Jeg hører til her. Tak for ordet. Og glædelig Grundlovsdag.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler og producent

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
Grundlovstale

230 **URI**
<https://www.dansketaler.dk/tale/morten-skovlunds-grundlovstale-2026>

235

240

245

250

255

260